

# 'De Volharding'

## COÖPERATIEVE MARKTVERENIGING 'DE VOLHARDING'

Op 24 mei 1999 was het 80 jaar geleden dat in Wognum werd opgericht de veiling 'De Volharding'.

Ter gelegenheid van het 50-jarig jubileum in 1969 werd er feest gevierd.

Tevens was 'de pen ter hand genomen om het wel en wee, op eigen manier en in verkorte vorm, op te schrijven'. Het resultaat hiervan was een gedenkschrift, in plaats van een te duur bevonden gedenkboek, dat was samengesteld door de heer G. Kreuk en dat in eigen beheer werd uitgegeven.

Dit was bedoeld 'als klein cadeau voor alle leden'.

De bedoeling van het boekje was 'hoofdzakelijk aan de jongere leden te vertellen WAAROM de veiling was ontstaan en WAT er zoal was geschied'.

### Het waarom

De voornaamste teelt in deze regio was aardappelen. Deze werden per paard en wagen naar Medemblik vervoerd, aldaar geveild, en de lege zakken werden bij het station van Wognum weer uit de trein gezet. 'Dit bracht enkelen tot nadenken en deze pioniers kwamen tot de conclusie dat er veel vracht kon worden bespaard als er bij het station in Wognum een veiling zou komen.'

### Het wat

Oprichting.

In 1917 is er een eerste vergadering in café Overboom. Vele telers zijn voor de oprichting van een veiling, maar er wordt geen Rijksgoedkeuring gegeven. Deze komt echter wel in 1919, en zo is er op 24 mei van dat jaar een oprichtingsvergadering. 42 leden treden toe, als naam wordt gekozen voor 'De Volharding'. Het bestuur bestaat uit: N. Commandeur, voorzitter; C. Hoebe, vicevoorzitter; H. Starmans, secretaris/penningsmeester en J. van Berkel, C. Ettes, C. Weeder en F. Verhoogt, als leden. In juni en juli worden daar nog aan toegevoegd S. Klijn, J. Zuiker en D. Ruiter.

In drie dagen tijd wordt een hulpmarktgebouw aanbesteed en opgeleverd voor in totaal f. 385,-.

Als afslager gaat fungeren P. Goutier, 'die van koop tot koop zal gaan en met de mond zal veilen'.

### Groei

Op 8 juli worden de eerste 352 baal aardappelen verkocht. Totale opbrengst: f. 1234,01, 'waarvan de partij aardappelen van P. Zwaan de spits afbeet en op een prijs van f. 3,59 werd afgemijnd'.

De aanvoer bestaat uit Wilde Duc, Julia's, Schotse en Kokse muizen.

Er ontstaat al vrij gauw ruimtegebrek en in 1920 komt een nieuw veilinggebouw tot stand waarin naast een betaalkantoor en kopersbanken ook een veilingklok wordt geplaatst van 50 nummers. Tussen kantoor en banken is een ruimte waar de aanvoerders met paard en wagen doorgaan om zo hun producten te presenteren. Dit houten gebouw staat op grond van de

Spoorwegen en het wordt gebouwd '*voor de respectabele som van f. 9.661,97*' door Fa. A. Nierop uit Nibbixwoud.

Door de aanleg van kweekbedden voor koolplanten verandert de aardappelveiling in een meer algemene groentevening. In het belang van de veiling sluit men zich in 1920 dan ook aan bij het Centraal Bureau van de Tuinbouwveilingen en de Tuinbouwraad. Het salaris van marktmeester C. Hoebe is in 1920 0,8 % van de omzet tot f. 100.000,- en 0,7 % boven de f. 100.000,-. De voorzitter en secretaris krijgen ieder 0,1 % van de omzet.

In 1923 wordt, '*na veel discussie*' besloten uit de Tuinbouwraad te stappen, omdat de contributie, f. 30,- per jaar, te hoog wordt bevonden.

Door verandering van teelten moeten de telers hun producten in fust aanbieden. Daarom wordt in 1925 een mandenloods aan het bestaande gebouw toegevoegd.

### Klaas Romein

Inmiddels fungeert als voorzitter Klaas Romein.

'Klaas was van alle markten thuis'. Wanneer er eens een partij tuinbonen wordt opgehouden, omdat ze de prijs niet opbrengen, trekt Klaas zelf ermee naar Amsterdam en Haarlem om ze te verkopen. Het wil echter niet lukken en uiteindelijk zegt een koper, '*Geef ze maar voor mijn prijs, want voor jouw prijs kom je er toch niet vanaf en wat moet je er dan mee?*' Waarop Klaas antwoordt, '*Als ik mijn prijs niet krijg, dan hang ik ze weer aan de stam*', en hij houdt vol tot hij ze tenslotte met zin verkoopt.

### Een 'zuinige' tijd

Door de steeds maar stijgende aanvoer van producten die moeten worden neergezet, ontstaat er weer ruimtegebrek. In 1929 komen een neerzethal en een fustloods tot stand. In dit gebouw loopt S. Oud, die al vanaf 1925 keurmeester is, alle partijen te controleren zoals hij dit voordien op de wagens had gedaan. De transport verzorgt de aanvoer van monsters uit de 'neerzet' naar de klok, en hiervoor worden 6 handwagens aangekocht voor f. 270,-.



*Terwijl markt- en betaalmeester C. Hoebe een kijkje kwam nemen bij het verpakken van exportaar-appelen in daarvoor speciaal gemaakte kisten, werd dit plaatje geschoten. Het is juist konkeltijd, zodat er weinig tijd verloren gaat.*

*Foto uit 1936. Vlnr: C. Hoebe, Simon Kok (later fustmeester), Jan Broekhuizen, Cobus v.d. Zel, Piet Zuiker, Jan Wit (aangetrokken voor het dicht-timmeren), S. Oud (keurmeester) Piet Kos (Stationskoffiehuis,), Piet Schuit (vrachtrijder), T. Tesselaar, Jaap Korver, (vrachtrijder), Jb Lighthart (id.), Thames Bijman (id.), Arie van Stralen (id.) B. Kochanowiski. Zittend: mevr. S. Kok-van Rijn, Coba Broekhuizen, Piet Kok, Bertus Kok, emballeur - fustmeester.*

Bij de klok aangekomen worden de monsters getoond door een 'presenteerder'.

De dertiger jaren zijn een zorgelijke tijd. Producten leveren bijna niets op en worden doorgedraaid. De omzetten dalen met het jaar en het bestuur keert iedere cent tweemaal om voordat hij wordt uitgegeven. Er wordt bij de regering steun aangevraagd en verkregen. Hierdoor komt er op het kantoor iets meer werk bij, want het kantoor moet de aanvragen voor steun naar het bedrijf schap sturen. Dit nu is een tijdrovend werk. Een gevolg hiervan is wel dat de eerste typemachine moet worden aangeschaft, want bij het schap kan men de handschriften van de 'heren' lang niet altijd lezen. 'Nou, dat was me wat. In het bestuur is er twee vergaderingen in 1934 veel over gesproken'. Prijzen van nieuw en tweedehands worden vergeleken. Uiteindelijk wordt een tweedehands machine gekocht voor f. 90,-, want 'dat kon wel toe', en bovendien 'als deze toestand van steunaanvraag voorbij is dan staat de machine toch maar renteloos'.

'In 1930, toen het fustpark steeds groter werd, terwijl ook de aanvoer toenam, werd het voor Jan Broekhuizen, die afslager-transporter en fustmeester was, bezwaarlijk om alles te volvoeren. Hij gaf de taak van fustmeester over en hiervoor werd benoemd Bertus Kok, die deze taak 30 jaar tot tevredenheid heeft gedaan'. De spoorlijn Hoorn-Medemblik kan ook in 1934 al

niet toe. Om te helpen de lijn in stand te houden betalen veel bedrijven en instanties. Het kost de veiling het aanzienlijke bedrag van f. 200,- per jaar.

In 1936 wordt de veiling getroffen door een 'catastrofe'. Lakemansbank gaat failliet en de veiling heeft er nog een bedrag van f. 400,- op staan. Het valt achteraf mee; in 1938 wordt nog 50 %, in 1939 5 % en in 1940 7 % uitbetaald.

En... het gaat met de omzet weer beter. In 1936 is deze f. 106.740,30 tegenover f. 91.137,52 in 1935. De weg wordt verbreed door een grote partij bielzen naast elkaar aan de weg te leggen. Hierdoor kan men elkaar passeren er is er meer ruimte om op te balen en te laden.

En het beste bewijs dat men weer op de goede weg is: in 1937 zijn niet meer dan twee vergaderingen nodig! Een belangrijke verandering komt per 1 december 1938 tot stand. Er wordt voortaan niet meer geveild op dinsdag en donderdag, maar op maandag, woensdag en vrijdag. Dit wordt veroorzaakt door de steeds groeiende aanvoer en het sluit beter aan bij de groentehandel.

### Oorlogstijd

De oorlog 1940-1945 brengt veel moeilijkheden met zich mee, doordat er weinig te koop is. Alles moet worden aangevraagd.



*Ook deze foto dateert uit 1936.*

*De vrouwelijke hulp, Marie Kos uit het stationskoffiehuis, hier zittend op de treeplank van de vrachtauto van Piet Schuit, is een reeks van jaren behulpzaam geweest met het dichtnaaien van de aard-appelenbalen.*

*Vlnr: Piet Schuit, Piet van Diepen (later bij de PTT), Co Blokker, Marie Kos, S. Oud (met hoed), keurmeester, Nic Kooter, kruidenier, (op balen) Bertus Kok, daarachter Jan Ligthart, daarvoor Jan Broekhuyzen met zijn zoon Jan.*

De veiling spant zich hiervoor in en vraagt extra broodrantsoenen, touw, glas, hout, spijkers, enz. aan en verdeelt dit over de leden. In de hongerwinter '44-'45 wordt het nog erger. Al gauw wordt de veilingklok niet meer gebruikt, omdat er vaste prijzen voor alle producten zijn vastgesteld. Er is een commissie die de aanvoer onder de handel verdeelt. Dit levert nogal eens moeilijkheden op en soms ook boze gezichten. In 1942 neemt Simon Broer uit Nibbixwoud afscheid als voorzitter, omdat hij een bedrijf in de Wieringermeer heeft aangeboden gekregen. Broer was vanaf 1926 voorzitter geweest. Hem wordt bij zijn afscheid 'spontaan het erelidmaatschap aangeboden, wat hij met genoegen aannam'. Hij wordt opgevolgd door Jan Ursem uit Nibbixwoud, die al vanaf 1933 lid van het bestuur is. Op 18 oktober 1943 wordt in het bestuur besloten om over te gaan tot 'algehele neerzetveiling'. Dit wordt gedaan om alles overzichtelijker te maken voor zowel de handel als de tuinders. En het zou zeker de prijsvorming ten goede komen. Bovendien zouden er geen producten meer zoek raken! Dit is in de praktijk ook uitgekomen. Medio 1943 wordt het bestuur gevraagd wat het denkt van een kanaal te graven tussen Hoorn en Enkhuizen, met misschien een zijkanaaltje naar Wognum. Het bestuur ziet hier niets in: de aardappelverbouw loopt al terug en het groentevervoer leent zich er niet voor. Op de laatste dag van 1943 wordt besloten het kantoor uit te breiden. Dit is tot dan toe gevestigd ten

huize van C. Hoebe (thans Ursem, Westeinderweg 18). Met kunst- en vliegwerk slaagt men erin die uitbreiding in 1944 te voltooien. Er zijn nauwelijks stenen te krijgen...

Het 25-jarig bestaan kan uiteraard maar op karige wijze worden herdacht. Het bestuur zoekt en vindt enkele leden die dan wel iets ter beschikking kunnen stellen: C. Weeder en C. Broers, ieder 5 pond boter; H. Steltenpool en P. Hoebe, ieder 3 pakjes sigaretten; S. van Diepen, bloemen.

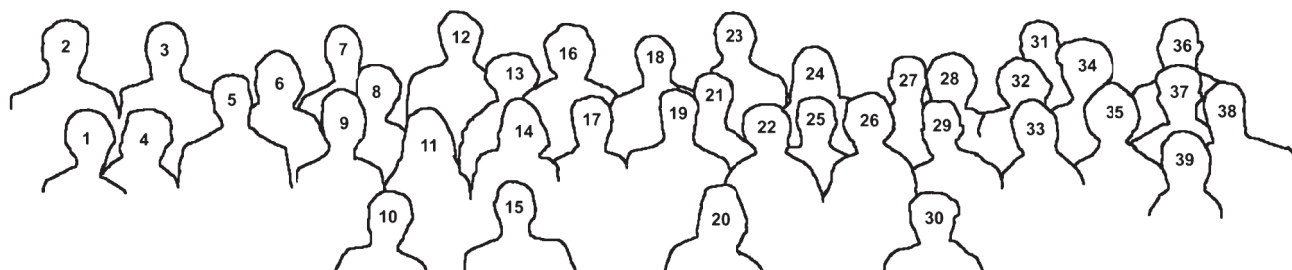
Er wordt één feestavond gehouden in Nibbixwoud en twee in Wognum. 'Conferencier Jongkind luisterde dit feest op en de Voorzitter kon aan het eind zeggen dat het een zeer geslaagd feest was geweest'.

### **Verdere uitbreiding**

Na 1945 wil het bestuur al gauw tot uitbreiding overgaan. Een koelhuis is een eerste noodzaak, want 'bij mooi weer droogden de producten buiten uit, bij regen werden ze vuil en de klachten van de handel waren niet van de lucht'. Het komt er echter nog niet van: de kosten worden veel te hoog geacht. Het voorstel om een nieuwe veiling te bouwen op het land naast de oude weg wordt verworpen omdat deze dan te smal zou worden. Een overkapping aan de bestaande veiling wordt eveneens afgekeurd. Begin augustus krijgt het bestuur een grote vliegtuighangar aangeboden. Terstond gaat men op het aanbod in, maar op 17 september komt het bericht dat de hangar Nederland niet mag worden ingevoerd.

Vervolgens maakt men plannen voor een geheel nieuw complex op het land van Joris Kok. Dit wordt op 9 september 1948 aanbesteed. Laagste inschrijver is P. Bot uit Heerhugowaard voor f. 146.900,-, die, na ruggenspraak met de op een na laagste inschrijver, de Fa J. Wit & Zonen, het werk overdraagt aan deze firma voor bovengenoemd bedrag. Voor de grond wordt betaald f. 10.123,42, voor de kapconstructie, die buiten de aanbesteding is gehouden, f. 37.500,- en voor een nieuwe veilingklok f. 7.300,-.

‘Op 9 augustus 1949 vond de inzegening plaats door de pastoor van Wognum waaraan vooraf een H. Mis in Wognum en Nibbixwoud werd gelezen waaronder Gods zegen werd afgesmeekt voor de vereniging’. Opnieuw komt de wens naar voren een koelhuis te bouwen. Een architect wordt aangezocht, een obligatielening uitgeschreven en op 7 mei 1951 is er zelfs een aanbesteding. Maar tot een gunning komt het niet, want het rijk verleent geen goedkeuring. Wel goedkeuring komt er voor de bouw, in 1952, van een koelhuis en aardappelbewaarplaats.



Personeel en bestuur van de Coöp. Marktvereniging 'De Volharding', 1973.

1. N. Twisk-van Hal, 2. Th. Twisk, 3. Jb. Doodeman, 4. D. Groot-Bos, 5. Fl. Groot, 6. G. Kreuk-Dekker, 7. G. Kreuk, 8. A. Groot, 9. C. Groot-Stam, 10. J. Dekker-Dekker, 11. E. Weel, 12. Jb. Bleeker, 13. T. Bleeker-Ooijevaar, 14. Tiny Hoogewerf, 15. R. Dekker, voorz., 16. S. Doodeman, 17. G. Ursem-Vlaar, 18. C. Ursem, 19. Dr. Romein, 20. V. Romein-Ligthart, 21. S. Kok, 22. A. Kok-Stam, 23. Th. Dekker, 24. E. Dekker-Vlaar, 25. C. Konijn, 26. J. Konijn-Pater, 27. N. Weel, 28. J. Weel-Twisk, 29. S. van Diepen, 30. R. van Diepen-Ettes, 31. C. Hoebe, 32. L. de Winkel-Tromp, 33. T. Broers, 34. C. Hoebe-Romein, 35. L. Ooijevaar-Molenaar, 36. K. de Winkel, 37. C. Ooijevaar, 38. Th. Dekker, 39. A. Dekker-Schermer.

Deze worden gebouwd door de Fa. Weel uit Grootebroek voor f. 100.014,-.

Op 15 augustus 1952 proberen enkele Amsterdammers met behulp van snijbranders de kluis te openen. 'Zij zijn er echter niet toe gekomen, omdat de politie bij toeval hun auto die op de rijksweg stond controleerde'. Veel zou het hun niet hebben opgeleverd: er was slechts f. 20,- in de kluis.

Op 6 november 1952 neemt C(ees) Hoebe afscheid van de veiling. Vanaf het begin was Hoebe de grote stimulator geweest en gesteund door het bestuur had hij de veiling op een hoger peil gebracht. Teelten werden door hem gestimuleerd. Zo zag hij wel wat in de teelt van witlof en hij zorgde ervoor dat in het begin zaad gratis ter beschikking kwam, waardoor telers er gemakkelijker toe overgingen om witlof te verbouwen.

G. Kreuk, die al 4 jaar onder de leiding van Hoebe had gewerkt, neemt nu de kas en bescheiden over. In het begin van de jaren '50 wordt de veiling opnieuw uitgebreid met een tweede hal en sorteerafdeling.

#### **Veertig jarig bestaan**

In 1959 wordt het 40-jarig bestaan gevierd met 'een daverend feest'. Er is een receptie in café Stam en 1000 genodigden, leden en aanvoerders met hun eega's vullen 's avonds de tot schouwburg gebombardeerde veilinghal, waar Thomasvâer en Pieternel (Leo Weel en mevr. Doedens uit Nibbixwoud) in een geestig vers de lotgevallen van 'De Volharding' schetsen. Hierna is er nog de KRO met de revue 'Anders dan Anders' en 'The Musical Players' besluiten de avond.

In 1960 opnieuw een mijlpaal. De firma's Roemer en Wit verzorgen de bouw van een nieuwe fustloods, groot 40 x 45 meter. In de winter wordt deze loods gebruikt als trainingshal door de handbalvereniging van Nibbixwoud.

Doordat in 1962 J. Goutier zijn café (thans 'Het Stappertje') sluit, ontstaat er de noodzaak om een kantine te bouwen. Deze wordt in december geopend en mej. T. Broers wordt aangesteld als kantinehoudster. Tijdens een feestelijke receptie op 8 juni 1963 wordt afscheid genomen van Jan Broekhuyzen, die 40 jaar als transporter en/of fustmeester en/of afslager aan de veiling had gewerkt. G. Kreuk wordt nu als afslager aangesteld.

Op 9 september 1966 overlijdt voorzitter Jan Ursem. 'Een geweldig verlies voor onze veiling (...). Onder zijn bekwame leiding is veel tot stand gebracht. Gevat, schertsend, maar vooral zakelijk heeft hij de veiling geleid naar wat deze nu is'.

Op de jaarvergadering van 1967 wordt H. Dekker uit Opmeer tot voorzitter gekozen.

In het begin van dit jaar overlijdt zeer plotseling Jo Veken, die 38 jaar aan de veiling had gewerkt.

Ook wordt er dit jaar, met name ten behoeve van de groeiende Golden Delicious teelt, een nieuw gaskoelhuis bijgebouwd.

In 1968 neemt M. Bleeker afscheid van het bestuur waarin hij 42 jaar heeft gefungeerd. Hij wordt benoemd tot erelid.

Het boekje besluit in het jaar 1969 met een overzicht van het toenmalig bestuur, de lijst van ereleden, de lijst van het personeel en de omzetten van 1919 tot en met 1968.

Omzet in 1919: f. 100.952,38

Omzet in 1969: f. 2.209.870,16

#### **Liquidatie**

Over de periode tot aan de liquidatievergadering op 1 maart 1977 in café Loos zegt de heer Kreuk het volgende:

'De gehele na-oorlogse periode is eigenlijk gekenmerkt door fusiebesprekingen met de veilingen in de directe omtrek, Zwaag en Blokker.

Besprekingen die telkens weer mislukken, al is het in 1951/52 bijna zover. Zwaag blijkt echter op het laatste moment zulke bestuurlijke eisen op tafel te leggen, dat de twee andere partners verontwaardigd weigeren. Maar ook daarna worden er steeds weer pogingen ondernomen en in '68/'69 zullen dan acht veilingen samengaan. Het blijkt een onhaalbare kaart. In 1972 is nog steeds de overheersende mening dat er eens een fusie zal komen. Nu wordt er in dat jaar een licht boekhoudkundig verlies geleden.

Tegelijkertijd moet er echter geïnvesteerd worden. Het bestuur aarzelt.

Heeft dat wel zin? Is het niet een beter idee om nu tot opheffing over te gaan?

Een batig saldo, en dat is er beslist, zal onder de leden worden verdeeld. Dit plan wordt aan de leden voorgelegd, en het wordt door hen gesteund. Op maandag 21 maart 1977 vindt dan de liquidatievergadering plaats in Café Loos in Wadway.

Wat gebeurt er met het personeel? Er komt een goed sociaal plan. Wie geen werk kan vinden, krijgt nog vijf jaar salaris. Maar de meesten vinden gemakkelijk werk elders.

De gebouwen werden verkocht door makelaar Jan Appel. Het koelhuis en de potershutten gaan naar de spellenfabriek 'Jumbo', de veiling op zich en het kantoor naar Roele en de grote fustloods naar de VEZO.

<<